

Araceli Salas

Educadora i psicomotricista

No sense pati

Deixar sense **esbarjo** o disminuir-ne el temps són instruments de la vella escola i no hauria de ser mai utilitzat com un recurs per **millorar** la conducta

ESPLAI. La mitja hora del pati es converteix en un regal molt apreciat per gaudir del joc.

El pati escolar és un perfecte espai d'experiències i oportunitats... oportunitats sempre beneficioses per als nostres infants i adolescents.

Aquesta mitja hora es converteix en un regal molt apreciat per poder gaudir del joc i de la interacció amb la resta dels seus iguals, tenint en compte que el joc és essencial per al bon desenvolupament integral dels infants i que gràcies al joc els nins i les nines desenvoluparan les bases de l'aprenentatge, del desenvolupament emocional, social, cognitiu i motriu.

Donam la importància que es mereix a aquest espai?, podem utilitzar aquest recurs com a càstig?, s'aprofita i optimitza aquest recurs com a instrument per afavorir

la socialització, la diversitat i la inclusió?, tenim uns espais segurs i adequats per a les diverses etapes del nostre alumnat?, existeix tan sols un únic model de pati o n'hi ha molts i diferents criteris per dissenyar-los?

Beneficis de l'oci

L'hora del pati, aquest període d'oci i no estructurat, és essencial per a la salut dels infants i adolescents. L'esbarjo ofereix als infants beneficis mentals, físics, emocionals i socials. El temps que passen els infants interactuant en jocs no estructurats els permet desenvolupar importants habilitats socials.

L'esbarjo és tan important en la vida acadèmica de l'alumnat com les classes d'idiomes o de matemàtiques. El cervell

és capaç de mantenir la concentració i l'atenció una mitjana de 45-60 minuts. La pausa després d'aquest període és necessària per recarregar energia, i cal tenir en compte les diferents etapes i edats que existeixen a les nostres aules. L'esbarjo és fonamental

perquè l'alumnat obtingui resultats superiors en els exàmens, aconseguixin major nivell de concentració, millori la seva conducta i les seves relacions socials.

El pati, a més de ser un espai pensat per a l'oci i per a l'entreteniment, hauríem de pensar-lo i

somiar-lo per a la integració, la interacció social, la resolució de conflictes, la mediació i l'aprenentatge, i donar pas a experiències enriquidores que enforteixen dins i fora de l'aula.

Seria vital plantejar-nos en quina mesura es propicien aquests espais i en quina forma els professionals de l'àmbit educatiu vinculen el seu treball i quefer pedagògic al pati amb el seu treball diari a l'aula... En definitiva, com pensam i sentim què és el prioritari en un sistema educatiu que volem transformar i millorar, en el qual l'alumne pugui ser el protagonista del seu propi procés d'aprenentatge i en el qual tots els elements i diferents espais que es troben en un centre educatiu estan lligats entre si i existeix una retroalimentació educativa i pedagògica entre ells.

Escola del segle XXI

Personalment pens que aquesta reflexió sobre quin és el tipus de pati que volem com a professionals no és més que una mirada cap endavant a repensar el tipus d'escola que tenim i que volem per als nostres alumnes i de com ens plantejam l'escola del segle XXI... M'agrada pensar que qualsevol espai és i ha de ser enriquidor per a l'infant, com ho és actualment per a moltes escoles i col·legis. Una referència essencial en aquest sentit són les escoles Reggio Emilia, on tots els espais són igualment educatius, ja que tot el que ocorre a l'escola ha de ser educatiu.

Aquesta metodologia educativa va ser creada pel famós pedagog Loris Malaguzzi, qui diu que els educadors aprenen per mitjà de l'observació per després desenvolupar els seus propis projectes de creació. Aquesta metodologia es basa en la creença que els infants tenen capacitats, potencials i curiositat i interès a construir el seu aprenentatge, comprometre's en interaccions socials i negociar amb tot el que l'ambient els ofereix.

Jugar, desconnectar,

canviar d'ambient, berenar, conversar, tot el que porta implícit el temps del pati no es pot prohibir ni desestimar. Deixar sense pati o disminuir-ne el temps són instruments de la vella escola i no hauria de ser mai utilitzat com un recurs per millorar la conducta, ja que senzillament pot generar més malestar i frustració.

El rendiment dels infants que són castigats sense pati decau per no poder alliberar de manera natural l'estrès i el cansament que poden acumular al llarg de les moltes hores que passen dins l'aula; els infants i els adolescents necessiten moure's i desfogar-se, i més encara si les metodologies que s'empren a l'aula no fomenten la interacció, el canvi d'ambients, el treball en equip i cooperatiu... En molts casos, aquesta immobilitat (que l'alumnat hagi d'estar tantes hores seguides assegut en el mateix lloc i sense descansos o canvis) pot ser la causa del mal comportament o desgana cap a l'aprenentatge.

El pati escolar és un espai educatiu en el qual l'alumnat, en un context de joc, aprèn a relacionar-se amb els altres de manera positiva, a resoldre els conflictes que té amb els seus companys i companyes, utilitzant la paraula, el diàleg i el consens, en lloc de la violència física i verbal. També a jugar amb tots i totes, i comprova que les diferències enriqueixen el grup, sempre amb la complicitat del professorat, en la seva tasca d'educadors, que afavoreix i ajuda que l'alumnat desenvolupi aquestes competències socials.

En definitiva, i tenint en compte que el pati és un espai educatiu més de l'escola, si algú pot pensar que prohibir l'esbarjo és una forma de càstig per millorar la conducta i solucionar conflictes, alguna cosa molt seriosa falla. No podem negar aquest espai vital de convivència i aprenentatge als nostres alumnes... No hi ha res de més irrespectuós amb la dignitat, l'essència i els drets dels infants. ■

Recomanacions:

'El patio escolar: el juego en libertad controlada. Un lugar emblemático. Territorio de pluralidad', de Víctor Pavía (Novedades Educativas).

'Els patis de les escoles: espais d'oportunitats educatives' (2010), d'I. Marín, C. Molins, M. Martínez, E. Hierro i X. Aragay. IPA España (Barcelona). Col·lecció Informes Breus 31. Fundació Jaume Bofill.

